

STO talac Sjedinjenih Američkih Država (pogled iz mog ugla)

STO predstavlja forum za pregovore, tj. mjesto gdje vlade zemalja članica pokušavaju da riješe probleme sa kojima se suočavaju u trgovini. STO je nastao iz pregovora i sve što STO radi je rezultat pregovora. Osnova STO-e su skup pravila i sporazuma potpisanih od strane najvećeg broja zemalja koje između sebe trguju. Ovi dokumenti predstavljaju pravni okvir međunarodne trgovine. Oni su u suštini sporazumi koji obavezuju vlade zemalja članica da zadrže svoje trgovinske politike u okviru dogovorenih granica. Svi članovi organizacije se moraju složiti sa novim pravilima, a oni kojima se ne dopadaju nemaju prilike da pregovaraju bolje.

Svjetska trgovinska organizacija formirana je 1995. godine, i ima 164 članice. Ima funkciju međunarodnog tijela koje na osnovu velikog broja dogovora i sporazuma (potpisanih od strane država članica) podržava slobodnu trgovinu i protivi se protekcionističkoj politici, koja je bila jedna od kamena temeljaca Trampove kampanje. Veliki broj kritičara, među kojima je i sam američki predsjednik, smatraju da najpovlašćeniji status ima Kina, koja uprkos tome što je "zadržala protekcionističku politiku najviše profitira od članstva u STO". Dok je još bio kandidat za predsjednika, Donald Tramp je zaprijetio da će povući SAD iz Svjetske trgovinske organizacije "ukoliko se nešto ne promijeni". Novi predsjednik je nekoliko puta podvukao da će razmontirati ekonomsku politiku Bila Clintona i Baraka Obame, jer je ona "nešto najgore što je moglo da se dogodi Americi". Zaoštrio je odnose sa Kinom, optuživši tu zemlju da je "valutni manipulator koji iskorišćava Ameriku i bogati se na njen račun". Zaprijetio je čak i da će uvesti porez od 45% na sve uvozne proizvode iz Kine.

Nakon devet mjeseci u predsjedništvu Donalda Trampa, sistem zasnovan na pravilima globale politike nije se promijenio. Od prijetnja nametanja širokih tarifa nije bilo ništa. Ipak, pristalice STO su zabrinute zbog drugih skrivenih opasnosti. Veliki problemi upućeni su apelacionim sudovima STO. Po pravilu treba da ima sedam sudija koji odlučuju, ali ima ih pet, a do kraja godine biće samo četiri. Amerikanci su odbili da pokrenu proces popunjavanja mjesta, navodeći kao razlog systemske probleme. Prethodnih nekoliko godina broj sporova stalno raste, a do 2019. godine ističe mandat za još troje sudija, što znači da će ostati samo jedan, a minimum troje je potrebno da bi se mogla donijeti odluka o svakom pojedinačnom slučaju. Ukoliko se ne uradi nešto po tom pitanju, postoji veliki rizik nastanka kolapsa. Dakle, čini se da američka administracija zapravo koristi sudsko imenovanje za zadržavanje talaca STO.

Zastrašivanje apelacionog tijela za odlučivanje u korist Amerike bi potkopalo njegovu korisnost, jer ako članovi vide da više neće imati pravedno pregovaranje, oni će preuzeti stvari u svoje ruke. Američko rješenje za percipiran problem prekoračenja pravosuđa moglo bi da ugrozi sistem zasnovan na pravilima time što bi se suprotstavio nezavisnosti apelacionog tijela.